517: Teşehhütte ki "Selam Üzerine Olsun Ey Nebi" Sözü

Ömer Faruk

4 Eki, 2020

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam ettehiyyatu duası nasıl okunmalı? *"Esselamu aleyke eyyuhennebiyyu"* demek caiz midir?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah.

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem*)'den birkaç teşehhüd sîğası sabit olmuştur. Bunlardan senedi en sahih olanı, Buhârî ve Muslim'in rivayet ettikleri Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in İbn Mes'ûd *(radiyallahu anh)'*a öğrettiği ve genel olarak da toplumumuzda uygulanan şu şeklidir:

التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا عبده ورسوله

Âlimlerin geneli, İbn Mes'ûd'dan gelen bu sîğayı okumayı daha faziletli görmüş ve bununla amel etmişlerdir.

Bunun dışında efendimizden sahih olarak gelmiş başka bir teşehhüd siğası da okunabilir, böylelikle yine sünnet yerine getirilmiş olur. Daha çok yukarıda naklettiğimiz sîğa okunmakla birlikte, namazlarda kimi zaman bu sîğalardan birini, kimi zaman başka bir sîğayı okumak en güzelidir.

Görüldüğü gibi İbn Mes'ûd'dan gelen sîğa'da **السلام عليك أيها النبي** *(selam senin üzerine olsun ey Nebi)* ifadesi geçmektedir. Aynı şekilde İbn Abbâs, İbn Ömer ve Ebu Musa el-Eş'arî'den *(radiyallahu anhum)* gelen sîğalarda da bu ifade bulunmaktadır.

Ancak Buhârî'nin naklettiği bir rivayette İbn Mes'ûd'un şöyle dediği geçmektedir: *"Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) aramızdayken teşehhüdü böyle öğretti. Vefat edince ise: السلام على النبي (selam Nebi'nin üzerine olsun) dedik."*

Keza, İbn Hacer'in *"sahih bir isnaddır"* dediği, Abdurrezzak'ın *"Musannef"*indeki rivayetine göre Atâ b. Ebî Rabâh şöyle demiştir: *"Sahabe,*

Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatta iken: **السلام عليك أيها النبي** *diyorlardı. O ölünce ise:* **السلام على النبي** *dediler."*

Yine İbn Ebî Şeybe'nin ve *"es-Sunenu'l-Kubrâ"*da Beyhakî'nin sahih bir senetle Kâsım b. Muhammed'den naklettiklerine göre Âişe *(radiyallahu anha)* onlara teşehhüdü **السلام على النبي** ifadesini söyleyerek öğretmiştir.

Bu rivayetlerden anlaşıldığına göre sahabe *(radiyallahu anhum)* teşehhütteki bu kısmı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yaşadığında **عليك** *(senin üzerine)* lafzıyla okuyorlarken, vefat edip aralarından ayrıldıktan sonra ise **عليك** lafzını **على النبي** *(Nebi'nin üzerine)* ile değiştirerek: **السلام على النبي ورحمة الله وبركاته** dediler.

Ancak sahabenin bunu böyle aralarında ittifak ederek uyguladıkları söylenemez. Çünkü İmam Malik'in *"Muvatta"*da sahih bir senetle rivayet ettiğine göre Ömer *(radiyallahu anh)* kendi hilafeti döneminde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in minberi üzerinde hutbe verirken orada bulunan çok sayıdaki sahabeye teşehhüdü **السلام عليك أيها النبي** ifadesi ile öğretmiş ve hiçbir sahabi O'na itirazda bulunmamıştır.

Buradan anlaşılıyor ki efendimizin vefatından sonra sahabe arasında iki farklı uygulama vardı; kimi sahabiler teşehhütte **السلام على النبي** diyorlarken kimi sahabiler ise **السلام عليك أيها النبي** diyorlardı.

Meselede racih olan, Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hayatı ve vefatı sonrası ayrımı yapmadan O'nun ashabına öğrettiği şekilde; **السلام عليك أيها النبي** diye okumaktır. Âlimlerin geneli de bu görüştedir. Çünkü efendimizin: *"Ben vefat ettikten sonra ise bu kısmı* **السلام على النبي** *diye değiştirin"* manasında bir beyanı olmamıştır. Eğer vefatından sonra lafız değişecek olsaydı bunu yaşıyorken belirtirdi. Dolayısıyla İbn Mes'ûd ve diğer sahabiler bir ictihad yapmışlardır. İbn Mes'ûd'un ictihadını almaktansa, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bizzat İbn Mes'ûd'a öğrettiği ve Ömer ve birçok sahabinin de *(radiyallahu anhum)* aynısıyla okudukları sîğa'yı tercih etmek daha doğrudur. Hem böyle bir ayrıma gitmenin bir gerekliliği de yoktur. Çünkü efendimiz hayattayken sahabe uzak bölgelere gidiyor, O'nun yanından epeyce uzaklaşıyorlardı, ama efendimiz onları işitmeyeceği halde yine de **السلام عليك أيها النبي** diye okuyorlardı. Yine, efendimizin bulunduğu yerde olsalar bile O'nun duyacağı şekilde/açıktan okumuyorlardı.

Lakin teşehhütte **السلام على النبي ورحمة الله وبركاته** denilirse de bir beis yoktur, ancak dediğimiz gibi efdal olan **السلام عليـك أيهـا النـبي ورحمـة اللـه وبركـاته** diye okumaktır.

Şayet: *"***السلام عليك أيها النبي** *(selam senin üzerine olsun ey Nebi) ifadesinde, yanında olmayan uzaktaki birine seslenmek var, bu sakıncalı değil midir?"* diye sorulursa cevaben denilir ki; bunu müslümanlar söylerken birbirlerine olan hitapları/seslenmeleri gibi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e hitap etmiş/seslenmiş olmuyorlar. Eğer öyle olsaydı namaz olmazdı, çünkü namazda konuşmak, birine seslenmek namazı bozar. Ve yine eğer öyle olsaydı sahabe Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in duyması için bunu sesli bir şekilde söylerler, efendimiz de selamlarını alırdı.

Dolayısıyla **السلام عليك أيها النبي** deyince, sofilerin darda kaldıklarında Allah'tan başkalarına *"medet, imdad"* v.s diye seslendikleri gibi Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e seslenmiş ve O'ndan bir şey istemiş olmuyoruz, sadece O'nun için selamet, rahmet ve bereket duası ediyoruz.

"Peki niçin sanki önümüzde, yanı başımızda bizi işitiyormuş gibi 'selam senin üzerine olsun ey Nebi' diyoruz?" denilirse, buna da şöyle cevap verilir; İbn Teymiyye'nin *(rahimehullah) "İktidâu's-Sırâti'l-Mustakîm"* kitabında dediği gibi, O'nu zihnimizde kuvvetli bir şekilde canlandıralım, gözümüzün önüne getirelim ve böylece O'nunla aramızdaki manevi bağı güçlendirelim diye.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.